
DOPIS Z TALIZÉ 1939

/zvláštní číslo/

DOPIS Z RUSKA

K tisíciletému výročí příchodu křesťanství na Rus /1/

Stále se projevuje něco krásného v lidech, ať dřív nebo v dnešní době: stále se objevují ve všech národech světa mnozí lidé, kteří obětováním svého života dokazují, že člověk nebyl stvořen proto, aby si zoufal.

Když na člověka doléhají bolestné zkoušky, nezdáry a jiné zkušenosti, které ho zmalomyslnují - jak si připomínat stále znovu jednu z podstatných skutečností platných pro celý život? Ta žije v nitru člověka a jmenuje se pokoj srdce.

Pokoj v srdci oživuje často ochablé a ochabující společenství. Podporuje v nás žasnutí a údiv. Procitá radost, v jakou jsme ani nedoufali, začíná vanout dech poesie a pro všechny, kdo jsou sto to vnímat - přichází mystické patření člověka.

V pokoji srdce vyprávívá Tvoje starost o tebe sama a dokonce více: poznáváš, jak dalece pokračuješ v odevzdávání svého života. Tam tvůj život najednou a vždy znovu dostává smysl.

Ptáš se: kde je ten zdroj, z kterého je možné čerpat takovou vnitřní sílu? ten zdroj je v tajemné přítomnosti lásky. Kdybys věděl, že Bůh k Tobě přichází stále... Pro Tebe je vůbec

nejdůležitější objevit, přijít na to, že On Tě miluje /3/. Tam je ten zdroj /4/. A jeho láska, to je blízkost a odpuštění.

Z jeho odpuštění vyzařuje důvěra a proto je vůbec pokoj v srdci možný, dokonce jistý.

On Tě miluje - i když Ty si myslíš, že ho rád nemáš. Přejde den, kdy mu řekneš: miluji Tě, snad ne tak jak bych Tě rád miloval, ale miluji Tě.

.....dyní, ke sklonku dvacátého století bylo evangelium zbaveno prachu dávných let. Vzkříšení je zde pro každého člověka, i když ten o tom ani neví /5/.

V údivu ze Společenství nachází příbytek v hloubi Tvé duše a sestupuje až do nejhlubších jejích vrstev /6/. Jeho přítomnost je jistá stejně jako život sám.

Pochybujeteš o tom někdy? Proto jistě nejsi nevěrný. Pochyby jsou někdy jen obrácenou stranou víry /7/. O tvých nocích se žízň po jeho přítomnosti zapaluje světlo, které v Tobě šíří svou zář.

Kriste, máme v sobě zranění, ale především zázrak Tvé tajemné přítomnosti. S Tebou jdeme lehčeji nebo dokonce zcela svobodni, svou cestou a nacházíme oporu v Tvém slově: "Svůj pokoj Vám dávám. Ať se Vaše srdce nechvěje a neděsí" /8/.

Vzkříšený proniká svým svatým Duchem i ty největší zmatky v Tobě, aby je projasnil. Dosahuje nemožného. A to co na sobě vidíš temného, to se rozplývá. Zažeh ty temné pavučiny, které se občas objevují jako plody tvé fantazie. A pokoj vyplní Tvé srdce.

Žpívej, má duše: Jsem z Krista, patřím k němu /9/. Proměnění člověka - nepozorovatelné vnitřní proměňování - trvá po celý jeho život. Umožňuje mu prožívat přítomný okamžik, a

z každého dne vytváří dnešek Boží /10/. Je počátkem zmrtvýchvstání již na této zemi. Je počátkem života, který bude bez konce /11/.

Na obou zemských polokoulích se celé mladé lidstvo ptá, jak bude možné udělat zemi obyvatelnou pro všechny /12/.

Jestlipak víš, kolik toho v sobě máš, abys se natom všem mohl podílet? Na poutní cestě důvěry na Zemi si vnitřní život a solidarita nijak vzájemně nepřekáží. Kdo by mohl zavírat oči nad utiskovanými, nad týranými a nad chudými na této zemi? A kdo by mohl lhostejně přihlížet tam, kde se zraňují Boží tvorové? /13/

Zmrtvýchvstalý Ježíši, Ty vidíš, že ~~to~~to bývám zmatený, jako cizinec na tomto světě. Ale má duše je palčivě žíznivá: je to touha a očekávání tvé přítomnosti. Má srdce je nepokojné, dokud všechno nesloží na tobo Kriste. Všechno co je tíží a co způsobuje jeho osamělost, vzdálenost od Tebe, Ježíši, má radosti, má naděje a můj život.

Z pokoje v srdci vyvěrají mimoděk malé radosti, okamžiky nečekaného a nenadálého štěstí. "Radost srdce, to je život pro druhého člověka" /14/, k tomuto poznání došel jeden hluboký člověk dávno před příchodem Krista. A nestojí na počátku evangelia v blahoslavenstvích /15/ několikrát to zvolání "blažení", tedy šťastní?

Jen se toho odvaž, abys přes všechny obtíže se nedal zlomit a radoval se ze všeho, co Bůh v tobě a kolem tebe uskutečňuje /16/. Rmoutí tě snad tvá životní situace? Odbývá tě někdo nebo tě nějak pokořuje? Hledej v každé chvíli, aniž bys na cokoli čekal, pokoj srdce, svěř s důvěrou všechno Pánu, všechno co tě rozrušilo nebo dokonce nějak zranilo. Cestou ~~evangelia~~ nikdy nebylo trápení mučivými starostmi.

Pokojem ve svém srdci přispíváš k tomu, že život tobě blízkých lidí se stává krásnějším. A jestliže se nějaké společenství stane prohlubní dobroty, pak se skrze ně evangelium stává zcela jistě věrohodným.

Trpíš tím, co nemůžeš pochopit: že vztah k někomu blízkému je rozbítý? Nebo tě někdo ~~obhude s tvými nejčistšími úmysly?~~ K tomu říká Ježíš to nejpodivuhodnější: ~~stať se vám, když budete~~ "ní jste, když Vás budou tupit a mluvit proti Vám všechno zlé kvůli mně" /17/.

Kristus chce pro každého člověka radost, štěstí evangelia... a je vždycky při tom, kdo se odhodlává až k úplnému sebeobětování, sebevydání.

V Ázii jsem jednoho dne viděl, jak malomocný pozvedl pahýly svých rukou a začal zpívat: Bůh mi neuložil žádný trest. Blahořečím mu a chválím ho, protože z mé nemoci se stala Boží návštěva. Ve strádání se dostalo tomu člověku překvapujícího vnuknutí: Utrpení nepřichází od Boha, Bůh není původcem zla a nesuzuje svědomí člověka. Přitom Bohu není soužení člověka lhostejné, Bůh trpí s ním. Ano, můžeme říci, že existují také bolesti Boha, utrpení Krista /18/.

Dopřej svému srdci, ať zpívá! Duch chvat /19/ ožívá tam, kde společná modlitba šíří prostou krásou "radost nebe na zemi" /20/. Tam se ti objasní zřetelně význam a váha společenství v těle Kristově, tedy jeho církve, které následovala a následuje Marii, apoštoly a všechny, kdo hledají zartvyc, vs, a jeho, 1971-še /21/. Pokoj se vrací do tvého srdce, i když byla tvá situace jakkoli složitá a zmatená.

Bůh nás nestaví do doby bázně či děsu, ale přivádí nás do doby důvěřivého spoléhání /22/. Evangelium nevidí pro lidi nic keřného, nic strašného. Šťastný, blažený je ten, kdo nachází ve zartvýchvatelém nepomíjivý a neustálý pokoj srdce, neočekávanou radost.

Všichni lidé mají své rány a zranění - ale nezapomen nikdy - všichni lidé mají také především tajemnou přítomnost jeho lásky. "Je to staré a stále nová krása . . . že totiž ve mně vzplál, rostl se Tvůj pokoj" /25/.

Poznámky a vysvětlivky:

/1/ V ruských kostelích má všechno - bohoslužba, chorální hloubka zpěvů, ikony, dým z kadidlových žrn - sloužit k tomu, aby "na zemi bylo možné zakusit nebo vytušit něco z radosti v nebeších". Člověk je uchvácen se vším, čím je, až do hloubky svého bytí, nejen se svým rozumem, ale také se svým tělem. Ikony připomínají okna otevírající se ke skutečnosti Božího království a zprostředkovávají tuto skutečnost při naší modlitbě na tomto světě. Dávají nám tušit cosi z již vzkrášených, proměněných lidí.

Tajemství ruské duše spočívá především v čekání na vzkříšení. Svou přítomností v každém jednotlivém člověku způsobuje zmrtvýchvstání svým svatým Duchem zvláštním způsobem jeho proměnění. To bylo pro ruské křesťany v průběhu dějin zdrojem hlubokého niterného života a vnitřní síly k lásce, jak v dobách mírových tak v časoch nejtvrdších zkoušek. Svou důvěrou ve zmrtvýchvstání nás posilují v tom, co je vůbec nejpoosťatnější ve víře.

/2/ V Teizó vidíme tolik mladých tvří; tolik si přejeme, aby pro svůj život našli ti mladí smysl. K tomu je třeba, aby jim někdo naslouchal s účastí a důvěryhodně. Schopnost rozlišovat a důvěra spolu neoddělitelně souvisí, jakoby se jedna zakládala v druhé. Účastné naslouchání je něco jako maleutika /účastné doprovázení jako pomoc při porodu/ s cílem, aby mladí lidé skrze vnitřní nové zrození objevili své dary a aby je nechali rozvinout.

/3/ Dostojevský před svou smrtí svolal své děti a řekl jim: "Mějte bezpodmínečnou důvěru v Boha a nikdy nepochybujte o jeho odpůštění. Miluji Vás, ale moje láska neznamena nic vedle nezměrné lásky Boží k lidem, jeho stvořením." Pak je objal a požahnal je.

/4/ Bůh nás miluje, jako miloval Krista. Ježíš v jedné modlitbě řekl: "Miloval jsi je stejně jako mne" /J 17,23/. Jakožto pokřtění v Krista, v jeho jménu, jsme Jeho oblékli jako oděv /Gal 3,27/. Každému říká Bůh slovo, které slyšel Ježíš při svém křtu: "Ty jsi můj milovaný Syn, v tobě jsem našel zalíbení" /Mk 1,11/. Od té doby posílal Bůh tuto důvěru bohatým proudem mystických prožitků a zkušeností, že totiž: má Bůh miluje ve svém jediném Synu, miluje nás jako svého jediného Syna, bez jakéhokoli rozdílu.

/5/ "Boží syn se určitým způsobem sjednotil s každým člověkem.

/6./ Naplntí to pouze o ty, kdo věří v Krista /.../. Svatý Duch nabízí každému možnost, aby se napojil na toto velikonoční tajemství způsobem, který Bůh zná a určuje" /Gaudium et Spes 22,2/.

/6/ V tomto nenahraditelném společenství neznamena neustálá modlitba /1 Ts 5,17/ nutně modlitbu slovy. Modlitba je přece něco tak rozlehleho, obsáhlého! Slova zde mají jen malý podíl. V modlitbě vystupují myšlenky, obrazy, vzpomínky a citová hnutí. I když pracujeme nebo drcpocíváme, modlitba v nitru pokračuje. Někdy potřebujeme k modlitbě mnoho slov, slychom Bohu všechno říci. Ale neruší to někdy ve společenství s Bohem, když mu za každou cenu chceme vyslovit všechno? Je možné najít jiné formy, kdy nejde všechno přes rty, mohou to být prostá gesta, symboly, znamení kříže, nebo postoj sebedevzdání, při němž se čelom dotkneme země. Pak přichází modlitba znenadání v období ticha, v němž naše srdce prostě spočívá v Bohu. Toto ticho a klid mohou plynout bez obrazů a myšlenek, někdy je vyplní pocit, že zmrtvýchvstálý, jeho svatý Duch, je přítomen.

/7/ Víra, důvěřivé spoléhání na Boha je něco zcela prostého, je tak jednoduché, že je dostupné každému. Kdybychom k jejímu přijetí potřebovali jasný a bystrý rozum, pak by byla víra vyhrazena jen určité menšině. Nikdo není schopen sám pro sebe si osvojit a posilovat víru ve větší její úplnosti /srov. 1 Kor 13, 12/. Některý člověk chápe více, jiný méně. To vyžaduje, aby se každý opřel, zakotvil v důvěře všech Kristových svědků, od Marie a apoštolů až po dnešek, v tajemství společenství, tedy v církvi, jež je "Kristem společenství". To vyžaduje, aby se každý denně vnitřně vztahoval k posilování důvěry v tajemství víry. Když apoštol Pavel mluví o tajemství víry, jde o Krista, jak se v něho v církvi věří a jak se miluje /1 Tim 3, 9, 15-16/.

/8/ Jan 14, 27.

/9/ Mnozí ruští křesťané se modlí tak, že po celý život v rytmu dýchání potichu pro sebe vyslovují Ježíšovo jméno, ať už srozumitelně nebo nesrozumitelně. Prosté modlitky, mnohdy jediné slovo, se mohou člověka dotknout v jeho hlubinách. Můžeme si každé ráno při vstávání připomenout: "Jsem Kristův, patřím mu" nebo "Ježíš je náš pokoj, pokoj v srdci".

/10/ Bůh je naší budoucností a očekává nás v nepomíjející radosti; nepřestává nám vycházet vstříc. Stává se naší přítomností a dává jí smysl. Mnohdy se člověk vlastně vyhýbá přítomnému okamžiku a ustrne v minulosti nebo se vrhá do budoucnosti. V minulosti se jeho vzpomínky na prožité radosti pojí příliš s hořkými zážitky. A i když pro budoucnost nalézá člověk východisko v naději, jeho duch se nemůže oprostit od obav z nadcházejících často bolestivých zkoušek. Ale my se můžeme spolehnout, že v důvěřivém spoléhání srdce se minulost vnoří do Božího odpuštění, které si navzájem podarujeme - a budoucnosti ať se ujme Bůh sám.

/11/ Serafín ze Sarov /1759-1833/ napsal: "Boha poznáváme v tom, co nám dává v přítomném okamžiku a již zakoušíme počátek budoucí radosti." Tento ruský mystik byl tak hluboce proniknut skutečností zmrtvýchvstání, že přijímal pouťníky se slovy: "Jak se raduji! Kristus vstal z mrtvých!"

/12/ "K nejstarší nauce a praxi církve patří přesvědčení, že ona sama, její odpovědní představitelé a všichni její údy mají být skrze své povolání přidržováni k tomu, aby zmírňovali strádání trpících, ať už jsou blízcí nebo vzdálení, nejen ze svých přebytků, ale také z toho mála co mají. Když si uvědomíme, kolik je nutných a naléhavých případů kolem nás, nemůžeme setrvávat v nadbytku církevní /kostelní/ nádhery a u drahocených předmětů pro liturgii. Naopak, může se stát nutným dát k dispozici /zbavit se/ tyto předměty, aby se za ně mohly opatřit potraviny, ošacení a bydlení" /Jan Pavel II, Encyklika Sollicitudo rei Socialis, 1988/.

/13/ K tomu viz příspěvky o setkání s generálním tajemníkem OSN Perezem de Cuellar v červnu 1988 v Ženevě a dále o setkání s generálním ředitelem UNESCO, Frederikem Moyorem a s východoevropskými a západoevropskými ministry školství v září 1988 v Paříži.

/14/ Sirach 30, 22

/15/ Mt 5, 1-12

/16/ Mnozí svědkové Kristovi nás povzbuzují k životu z ducha blahoslavenství. Před 30 lety nastoupil svůj úřad papež Jan XXIII. Ve své prostotě srdce se dovedl radovat ze všeho, co skrze něj působil a uskutečňoval Bůh. On viděl sám sebe a na druhé patřil pohledem plným pokoje, pohledem, který každého vnitřně povzbuzoval a podporoval. Byl člověkem, jemuž patřilo první blahoslavenství. V sedmdesátých letech se v důsledku nevysvětlitelných otřesů změnilo něco ve vědomí mnoha křesťanů. A dnes to trochu vypadá tak, jakoby se mnozí z nich z toho všeho zcela nevzpamatovali. O společenství věřících, o církvi, padlo mnoho náúprosných odsudků. Zbyla po nich stopa obav, jako bychom se už nesměli radovat z toho, co a jak Bůh působí skrze vinu druhých nebo skrze vlastní vinu. Spontánnost víry utrpěla. V krajních případech došli někteří až k sebeobviňování a ztratili pocit vlastní hodnoty. Nevěří už vůbec na hodnotu toho, co prožívají.

/17/ Mt 15, 12

/18/ Bůh trpí s nevinnými, kteří prokonávají zkoušky, které jsou jim nepochopitelné. Bůh trpí s lidmi v Arménii. On nikdy není původcem katastrof. Jednoho dne se prorok Eliáš vydal do pouště, aby naslouchal Bohu /ž. Král. 19/. Vypukla bouře, pak zemětřesení, pak palčivá výheň. Ale Eliáš chápe, že s těmito divoce rozpoutanými živly nemá Bůh nic společného. Snad poprvé v dějinách se zaznamenává takové vnuknutí: Bůh se neprosazuje násilím, neprojevuje se prostředky moci, které nahánějí strach. Bůh není původcem, osnovatelem válek, zemětřesení a reštetství; Bůh nechce, aby člověk trpěl, nebo aby žil v nouzi a v bídě.

/19/ Když jsem vzýval Hospodina, jemuž patří chvála, byl jsem zachráněn před svými nepřáteli /ž. 18, 4/. Byl nám dán Duch chvalolobčení, abychom podle něj kráčeli kupředu. Kdykoli děkujeme Kristu za všechno, co on činí a naplňuje skrze nás a skrze druhé, odpurce se zahání. Kdo je tento odpurce? Může mít tato jména: přínost, strohost, zoufání a onen pesimismus, který propůjčuje jeho hlasatelům často zdání autority.

/20/ V přetechizované kultuře, kde na předním místě jsou cíle jako užitečnost a účinnost /což má často něco do sebe/, mají mnozí pocit, jakoby byli zapřaženi do "anonymních" neosobních rytím účinných programů a rozvrhů. Žijí po autentické podstatné skutečnosti, po znameních neviditelného. Když vidí kostel jako funkční účelovou stavbu a když jim bohoslužby připadají jednosměrné, snad i mechanicky odbývané, přepadá je nevole, mizivost apod., kterými duchovně trpí. Bohoslužby a liturgie jsou tu proto, aby nám daly vytušit něco ze skutečnosti Božího království. V tomto ohledu jsou pro nás ruští křesťané nepostradatelnou oporou.

/21/ Kdo žije v důvěře ze zmrtvýchvstání, ten pochopí, že společenství, které sjednocuje všechny věřící, "společenství svatých" nekončí smrtí. My můžeme v prostotě srdce říct lidem, kteří nás předešli a kteří jsou u Boha: Pros za mne, modli se za mě! S jejich modlitbami jsme ve svém životě počítali. Jak bychom mohli přestat důvěřovat jejich modlitbám ve chvíli umírání?

/22/ Když lidé pro tíž obav a tísní malomyslní a přepadá je beznaděj, tak to přichází z mezilidských vztahů, nikdy od Boha.

/23/ Augustin: Vyznání 10. kniha, 27.